

ТЕМА 6. ОСНОВИ ОБЛІКУ, ЗВІТНОСТІ ТА ПОДАТКОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА, РЕЄСТРАЦІЯ ФОП, ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ, ЕЦП, БАНКІВСЬКА СИСТЕМА

Мета: ознайомлення з основними аспектами обліку, звітності та податкового регулювання в контексті підприємництва, реєстрації фізичних осіб-підприємців (ФОП), цифровими інструментами для обліку та звітності, поняттям електронного цифрового підпису (ЕЦП) та його застосуванням, а також роллю банківської системи в підтримці фінансової діяльності підприємницької діяльності.

План:

1. Основи обліку ФОП.
2. Цифрові інструменти, ЕЦП.
3. Податкове регулювання підприємництва.
4. Реєстрація ФОП.
5. Цифрові інструменти та банківсько-касове обслуговування ФОП.

1. Основи обліку ФОП

Облік фізичних осіб-підприємців (ФОП) є важливою складовою їхньої підприємницької діяльності. Основи обліку ФОП включають в себе реєстрацію фінансових подій та транзакцій, а також підготовку фінансової звітності, яка включає баланс, звіт про фінансові результати та рух грошових коштів. Давайте розглянемо кожен з цих аспектів більш докладно.

Баланс - це фінансова звітність, яка відображає фінансовий стан ФОП на конкретну дату. Він розкриває загальний обсяг активів (майна), пасивів (зобов'язань) та власного капіталу підприємця. Баланс допомагає визначити, скільки коштів і майна належить ФОП, а також які зобов'язання він має перед кредиторами або іншими сторонами.

Звіт про фінансові результати: Цей звіт, також відомий як прибутковий звіт або звіт про збитки і прибутки, відображає фінансові результати діяльності ФОП за певний період часу (зазвичай за рік). Він показує загальний дохід, витрати, прибуток або збитки підприємця за цей період. Звіт про фінансові результати допомагає визначити фінансову продуктивність підприємця та його прибуткову здатність.

Рух грошових коштів: Цей звіт відображає припливи та витрати грошових коштів в діяльності ФОП. Він розкриває, звідки приходять гроші, як вони використовуються та куди направляються. Рух грошових коштів є важливим для оцінки платоспроможності підприємця та управління грошовим потоком.

Загальна мета обліку ФОП полягає в забезпеченні відомостей про фінансову діяльність підприємця, допомагаючи йому приймати обґрунтовані рішення щодо фінансів, планування ресурсів, відстеження рентабельності та сприяючи відповідності податковим та законодавчим вимогам. Регулярний облік та аналіз фінансової звітності допомагають ФОП підтримувати ефективний фінансовий стан та забезпечити стабільність у своєму підприємницькому шляху.

В Україні діє система обліку та звітності для фізичних осіб-підприємців (ФОП). Однак, існують певні ситуації та умови, коли ФОП може бути звільнений від обов'язковості подавати деякі звіти. Ось деякі можливі варіанти, коли ФОП може бути звільнений від обов'язковості подавати звіти в Україні:

1. Спрощена система оподаткування: ФОП, які обрали спрощену систему оподаткування (єдиний податок або єдиний податковий платник), можуть мати обмежені обов'язки щодо подання деякої звітності.

2. Невеликий обсяг доходів: Відповідно до законодавства, ФОП, які мають незначний обсяг доходів, можуть бути звільнені від деяких звітних обов'язків.

3. Відсутність співробітників: Якщо ФОП не має співробітників та не проводить операції з оплати праці, вони можуть бути звільнені від певних звітних обов'язків, пов'язаних з цією діяльністю.

4. Специфічний вид діяльності: Деякі види діяльності можуть мати свої спеціальні правила щодо обліку та звітності, і ФОП, які займаються такими видами діяльності, можуть бути звільнені від певних звітних обов'язків.

5. Відсутність операцій з валютною регуляцією: Якщо ФОП не здійснює операцій з валютною регуляцією, вони можуть бути звільнені від подання деякої звітності, пов'язаної з цими операціями.

6. Відсутність фінансових вкладень або позик: Якщо ФОП не має фінансових вкладень або позик, звітність, пов'язана з цими операціями, може бути відсутньою.

Варто враховувати, що правила та обов'язки ФОП щодо звітності можуть змінюватися з часом та в залежності від законодавчих змін. Для отримання точної інформації щодо звітності та обов'язків ФОП в Україні рекомендується консультиватися з юридичними або податковими консультантами, або звертатися до відповідних державних органів, які відповідають за це питання.

Також варто надати деякі відмінності суб'єктів діяльності в Україні:

Фізична особа (ФО): Це індивідуальна особа, людина. Вона має права і обов'язки, які передбачає законодавство своєї країни. Фізична особа може здійснювати різні види діяльності, включаючи працю, бізнес, навчання тощо. Це базова юридична концепція, що визначає індивіда, як юридичну сутність.

Фізична особа-підприємець (ФОП): Це фізична особа, яка здійснює підприємницьку діяльність на власний ризик з метою отримання прибутку. ФОП може бути зареєстрованим або діяти без реєстрації (неформально), але в обох випадках він виступає як самостійний підприємець, відповідаючий за свою діяльність і податкові зобов'язання. ФОП має право на власність, може укладати угоди, мати підлеглих тощо.

Самозайнята особа (самозайнятість): Це конкретний спосіб праці, коли фізична особа надає свої послуги або виробляє товари без постійного працівницького статусу або формального включення в корпоративну структуру. Самозайнята особа може працювати як вільний фахівець, фрілансер, контрактник і т.д. Вони можуть виконувати різноманітні завдання для різних замовників без належного працівницького статусу.

Фізична особа-підприємець (ФОП), яка не веде повноцінний облік і не формує фінансову звітність, може утримувати мінімальний облік своєї фінансової діяльності. Це означає, що вона не реєструє всі фінансові операції, витрати, доходи та інші деталі своєї діяльності з деталізованою звітністю.

В такому випадку, ФОП може не підготовляти детальний баланс, звіт про фінансові результати та іншу розгорнуту фінансову звітність, яка зазвичай вимагається для подання державним органам або банкам. Замість цього, ФОП може обмежитися збереженням документів, які підтверджують його основні операції, такі як рахунки-фактури, договори тощо.

Важливо зазначити, що незалежно від того, чи ФОП веде повноцінний облік з формуванням фінансової звітності, він все одно повинен дотримуватися податкового законодавства своєї країни та вчасно сплачувати податки від своєї діяльності.

В Україні існує спеціальна система оподаткування для фізичних осіб-підприємців (ФОП), яка вважається однією з найнижчих податкових ставок для цієї категорії підприємців в Європі. Зазвичай ця система включає в себе спрощений податок на доходи підприємця, що дозволяє ФОП платити менше податків в порівнянні з іншими податковими режимами.

Податок на прибуток ФОП в Україні може бути розрахований на основі обраної спрощеної системи оподаткування, де підприємець визначає податок відповідно до свого обороту або доходу. Ця система зазвичай дозволяє ФОП платити невеликі фіксовані ставки податку в порівнянні з іншими типами оподаткування.

Ця низька ставка податку для ФОП у Країні є однією з причин привабливості для осіб, які бажають розпочати підприємницьку діяльність. Однак варто зазначити, що умови сплати податків можуть змінюватися, і ФОП повинні дотримуватися вимог податкового законодавства для забезпечення правильної сплати податків відповідно до їхньої діяльності та обраного режиму оподаткування.

В Україні процес реєстрації та ліквідації фізичних осіб-підприємців (ФОП) має спрощену процедуру, що сприяє легкості початку та завершення підприємницької діяльності.

2. Цифрові інструменти, ЕЦП

Засвідчення електронних документів має велике значення для забезпечення їхньої юридичної обов'язковості та впізнаваності. Ось опис різних варіантів засвідчення електронних документів:

1. Електронний підпис (ЕП): Електронний підпис є електронним відображенням підпису фізичної особи або представника юридичної особи. Він додається до електронного документу та засвідчує авторство та цілісність документа. ЕП може використовуватися для підписання різних типів документів, включаючи контракти, договори тощо.

2. Електронний цифровий підпис без посиленого сертифіката (ЕЦП): Цифровий підпис також засвідчує авторство та цілісність документа, але він базується на криптографічних алгоритмах. ЕЦП відсутність посиленого сертифіката може використовуватися для засвідчення документів, але його юридична вага може бути обмеженою залежно від правових вимог.

3. Електронний цифровий підпис з посиленням сертифікатом ключів (ЕЦП з посиленням сертифікатом): Цей тип підпису використовує посилені сертифікати, які підтверджують ідентифікацію особи, яка використовує цифровий підпис. Він надає більшу юридичну обов'язковість та надійність підпису, оскільки особа засвідчена відповідними аутентифікаційними процедурами (рис. 1).

Рис. 1. Засвідчення електронного документу

Електронний цифровий підпис (ЕЦП) – це вид електронного підпису, отриманого за результатом криптографічного перетворення набору електронних даних, який додається до цього набору або логічно з ним поєднується:

ЕЦП виконує такі функції:

1. Ідентифікація підписувача - засвідчує, що підписаний документ надходить від особи, яка його підписала;

2. Підтвердження цілісності даних в електронній формі - є гарантією того, що підписаний документ не зазнав модифікації з боку третіх осіб;

3. Правові наслідки - позбавляє особу, яка підписала документ, можливості відмовитися від зобов'язань, викладених у підписаному документі.

Увага! ЕЦП не робить документ конфіденційним! Також варто представити основні правила використання особистого ключа ЕЦП, що представлено на рис. 2.

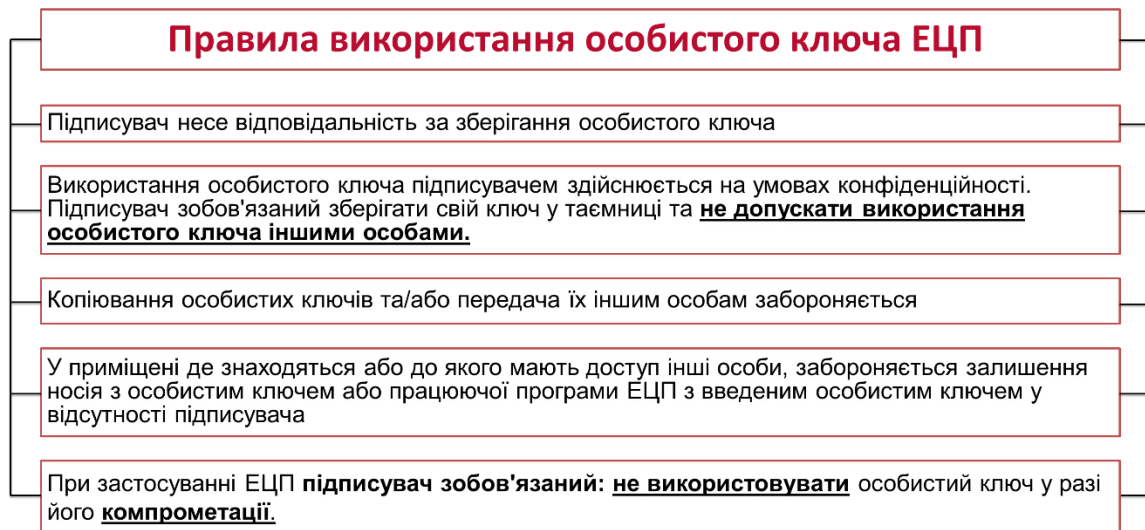

Рис. 2. Правила використання особистого ключа ЕЦП

Отримання електронного цифрового підпису (ЕЦП) фізичною особою зазвичай включає такі кроки:

1. Вибір постачальника ЕЦП: Фізична особа обирає постачальця послуг з отримання електронного цифрового підпису. Це може бути відповідна компанія або організація, яка має право видачі сертифікатів ключів.

2. Подання документів: Фізична особа надає необхідні документи для підтвердження своєї ідентичності. Це може бути паспорт, ідентифікаційний номер, документи, які підтверджують місце проживання тощо.

3. Заповнення заявки: Фізична особа заповнює заявку на отримання ЕЦП, вказуючи необхідні персональні дані.

4. Проведення аутентифікації: Деякі постачальники можуть вимагати пройти процедуру аутентифікації, наприклад, з використанням ідентифікаційного коду з SMS-повідомленням або іншим методом.

5. Підписання документів: Фізична особа може бути зобов'язана підписати документи, які підтверджують її згоду на отримання ЕЦП та обробку персональних даних.

6. Видача сертифіката: Після перевірки даних та проведення необхідних процедур, постачальник видаватиме сертифікат ключа, який містить електронний цифровий підпис та відповідні дані.

Отримання ЕЦП можливе майже в усіх електронних кабінетах банків, де фізична особа має будь який рахунок. З отриманим ЕЦП фізична особа може підписувати електронні

документи, надавати згоду на різні онлайн-послуги, які вимагають автентифікації та підтвердження особи.

3. Податкове регулювання підприємництва.

На сьогоднішній день (2023 рік), в Україні існує кілька режимів оподаткування для фізичних осіб-підприємців (ФОП), кожен з яких має свої особливості:

1. Спрощена система оподаткування (Єдиний податок): ФОП можуть обрати цей режим, де оподаткування базується на обсягу доходу або обороту без докладного розрахунку податків. Цей режим розділено на кілька груп з різними ставками оподаткування для різних видів діяльності (наприклад, торгівля, послуги, виробництво тощо).

2. Єдиний податковий платник (ЄПП): Цей режим передбачає сплату фіксованого податку, який обчислюється на підставі вартості мінімального соціального внеску.

3. Патентна система: Для окремих видів підприємницької діяльності доступний режим оподаткування за системою "патенту". Підприємець сплачує патентний збір і має право здійснювати визначену діяльність без подальших податкових зобов'язань.

4. Система загального оподаткування (податок на прибуток): ФОП можуть також діяти в системі загального оподаткування, де оподатковується прибуток з урахуванням витрат та вирахувань.

На 1-й групі можлива тільки роздрібна торгівля на ринку й надання побутових послуг виключно населенню. Не треба використовувати РРО.

На 2-й групі можна займатися виробництвом, продавати товари, вести ресторанний бізнес, надавати послуги. Останні можна надавати лише населенню і платникам ЄП.

3-я група: виробництво і продаж товарів, діяльність у сфері ресторанного бізнесу, надання послуг — будь-яким контрагентам.

4-а група — ФОП-фермери. Вести діяльність на спрощеній системі можуть лише в межах фермерського господарства сімейного типу. Голова фермерського господарства — член сім'ї, визначений договором (декларацією) про створення такого господарства, він і реєструється ФОП.

Умови перебування на ЄП: площа сільськогосподарських угідь / земель водного фонду, що перебувають у власності та/або користуванні членів фермерського господарства, повинна бути не менше 2 га і не більше 20 га. За решту земель земподаток вони сплачують.

Займатися можна вирощуванням, відгодівлею сільгосппродукції, збором, виловом і переробкою продукції та її продажем. Тобто продавати тільки своє.

У ПКУ зазначено, що детальність здійснюють за місцем податкової адреси, продавати продукцію можна де завгодно. (рис. 3).

Критерії	Характеристика груп ЄП			
	1 група	2 група	3 група	4 група
	тільки фіз. особи	тільки фіз. особи	фіз. та юр. особи	тільки юр. особи
Ставка єдиного податку	не більше 10% від прожиткового мінімуму на 1 січня (268,40 грн/міс)	не більше 20% від мінімальної заробітної плати на 1 січня (1340 грн/міс)	3% доходу для платників ПДВ 5% від доходу для неплатників ПДВ	залежно від призначення землі - для ріллі, сіножатей та пасовищ - 0,95% від нормативно-грошової оцінки землі
Ставки ЄП встановлюють місцеві ради залежно від виду діяльності				
Ставка єдиного соціального внеску (з ФОП та найманих)	22% від мінімальної заробітної плати (1474 грн/міс)			
Максимально допустимий обсяг доходу за рік	167 МЗП (1.118.900 грн)	834 МЗП (5.587.800 грн)	1167 МЗП (7.818.900 грн)	без обмежень, але часта с/г товаровиробництва має бути не менше 75% від загальної обототу
Наймані працівники	0	0-10 працівників	без обмежень	0*

Рис. 3. Характеристика груп ФОП

Розміри лімітів в ПКУ для «єдинників» не змінювали, але через збільшення МЗП у 2023 році граничні розміри збільшилися .

Тож, з 1 січня 2023 року ліміт доходу становить:

- для I групи - 167 МЗП (1118900 грн),
- для II групи – 834 МЗП (5587800 грн),
- для III групи – 1167 МЗП (7818900 грн).

Максимальні ставки єдиного податку з 01.01.2023 року:

- 1 група ФОП – 268,4 грн, тобто 10% від прожиткового мінімуму;
- 2 група ФОП – 1 340 грн, тобто 20% від мінімальної зарплати.

Для 3 групи ФОП ставки у 2023 році залишаються незмінними:

- 5% від суми доходів для неплатників ПДВ;
- 3% від суми доходів для платників ПДВ;
- спеціальні 2% для неплатників ПДВ на час дії воєнного стану.

Єдиний соціальний внесок:

- мінімальна сума ЄСВ - 1474 грн на місяць;
- максимальна сума ЄСВ - 22110 грн на місяць.

Ставка ЄСВ за себе для ФОПів становитиме 4422 грн за кожен квартал 2023 року, що становить 22% від мінімальної зарплати щомісяця.

З 1 серпня 2023 року відновлено перебіг строків, визначених податковим та іншим законодавством, контроль за дотриманням якого покладено на податкові органи, що були зупинені у зв'язку із введенням воєнного стану.

Зокрема, відновлені строки надання податковими органами індивідуальних податкових консультацій, розгляду скарг платників податків, надання платниками податків відповідей на запити податкових органів для формування податкового кредиту з ПДВ.

Разом з цим, для податкового органу та платників податків зупинений відлік строку давності щодо документальних планових та позапланових перевірок, на які встановлений мораторій.

Тому, для платників податків продовжуються строки зберігання документів та відповідної інформації на період зупинення відліку строку давності.

Єдиний податок. З 1 серпня 2023 року скасована особлива система оподаткування єдиним податком за ставкою 2 % («Особлива система»).

Платники податків, що використовували Особливу систему та не відмовилися від її використання самостійно, з 1 серпня 2023 року автоматично вважаються такими, що застосовують систему оподаткування, на якій вони перебували до її обрання.

У свою чергу, новостворені суб'єкти господарювання, які з дня державної реєстрації обрали Особливу систему, автоматично вважаються платниками єдиного податку 3 групи за ставкою 5 %.

Також, встановлені особливості оподаткування операцій податком на додану вартість, а також оподаткування суб'єктів господарювання податком на прибуток підприємств, єдиним податком у зв'язку з їх переходом з Особливої системи на іншу систему оподаткування, на якій вони перебували раніше.

Відновлюється обов'язок ФОП – платників єдиного податку 1 та 2 групи сплачувати єдиний податок.

Для платників єдиного податку 1 та 2 групи, які скористалися правом не сплачувати його, нараховані податковим органом суми авансових внесків, штрафних санкцій та пені за несплату або сплату не в повному обсязі авансових внесків з єдиного податку, підлягають скасуванню (анулюванню) за відповідні періоди з 1 квітня 2022 року по 31 липня 2023 року.

Разом з цим, ФОП, податкова адреса яких знаходиться на територіях бойових дій або на тимчасово окупованих територіях України станом на дату їх початку, мають право не сплачувати єдиний податок 1 та 2 групи за період з першого числа місяця, в якому почалися бойові дії, виникла їх можливість або почалася тимчасова окупація, до останнього числа місяця, в якому їх було завершено.

Податок на додану вартість. Для платників ПДВ, якими сформовано податковий кредит за звітні (податкові) періоди лютий – травень 2022 року на підставі первинних документів, отриманих від особи, яка на дату виникнення податкових зобов'язань з постачання товарів/послуг була зареєстрована як платник ПДВ та перейшла на сплату єдиного податку за

ставкою 2 %, зберігається право на податковий кредит за лютий – травень 2022 року за податковими накладними, складеними такою особою, за умови їх реєстрації в Єдиному реєстрі податкових накладних протягом 60 календарних днів з дня відновлення реєстрації платником ПДВ.

Податок на доходи фізичних осіб. Уточнені особливості звільнення від оподаткування податком на доходи фізичних осіб («ПДФО») благодійної допомоги, отриманої фізичними особами – благодійниками.

Так, не оподатковується ПДФО сума (вартість) благодійної допомоги, отриманої зазначеними фізичними особами, які внесені до Реєстру волонтерів, для її надання на користь осіб, перелік яких визначений в ПКУ, якщо благодійна допомога отримана:

- у звітному податковому році, що передує року внесення фізичної особи до Реєстру волонтерів;
- у звітному податковому році, в якому фізичну особу внесено до Реєстру волонтерів; у звітних податкових роках, наступних після року внесення фізичної особи до Реєстру волонтерів, але не пізніше 31 грудня року, наступного за роком, в якому завершено проведення антитерористичної операції та/або припинено/скасовано воєнний, надзвичайний стан, та/або завершено здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії російської федерації.

Звільнено від оподаткування ПДФО суму доходу, отриманого особою як компенсація за об'єкт нерухомого майна, що пошкоджений/знищений внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією російської федерації проти України відповідно до [Закону України](#) № 2923-IX від 23.02.2023.

Також, дохід від продажу об'єктів нерухомості, зазначених в абзаці 2 п. 172.2 ст. 172 ПКУ (*продаж протягом звітного (податкового) року другого, третього та наступних визначених об'єктів нерухомості*), об'єктів незавершеного будівництва може бути зменшений на документально підтверджені витрати на придбання об'єкта нерухомості, зокрема, у вигляді грошової суми, зазначеній у житловому сертифікаті на придбання об'єкта житлової нерухомості, що був отриманий платником податку, як компенсація за пошкоджений/знищений об'єкт нерухомого майна відповідно до зазначеного вище [Закону України](#) № 2923-IX від 23.02.2023.

ЄСВ. Так, за порушення, вчинені у період з початку дії воєнного стану та до 1 серпня 2023 року, штрафні санкції не застосовуються, пеня не нараховується, а нарахована пеня за цей період підлягає списанню.

На період з 1 серпня 2023 року та до припинення воєнного стану встановлюється мораторій на проведення документальних перевірок правильності нарахування, обчислення та

сплати ЄСВ (крім перевірок, пов'язаних з припиненням юридичної особи або підприємницької діяльності ФОП, та/або таких, що проводяться на звернення платника ЄСВ, та/або документальних планових перевірок, проведення яких відновлено).

Документальні перевірки правильності нарахування, обчислення та сплати ЄСВ, що були розпочаті та не завершені до 24 лютого 2022 року, поновлюються на невикористаний строк, крім перевірок, для яких встановлено мораторій.

Встановлені особливості сплати ЄСВ, донарахованого за результатами документальних перевірок.

У разі сплати платником ЄСВ протягом 30 календарних днів після отримання вимоги про сплату недоїмки з ЄСВ суми такого ЄСВ, нарахованого за результатами документальних перевірок, відновлених/розпочатих з 1 серпня 2023 року та завершених до дня припинення воєнного стану, суми штрафів, які застосовані на суму такого ЄСВ, вважаються скасованими, а пеня не нараховується.

Такі суми ЄСВ разом зі штрафом та пенею вважаються неузгодженими до моменту повної сплати таких сум ЄСВ, але не більше ніж протягом 30 календарних днів після отримання вимоги (рішення).

Сплатена у такому порядку сума ЄСВ не підлягає оскарженню.

Особливості притягнення до відповідальності за порушення, допущені під час застосування реєстраторів розрахункових операцій. Передбачено, що суб'єкти господарювання звільняються від відповідальності за порушення законодавства щодо застосування реєстраторів розрахункових операцій («РРО») у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг, вчинені ними у період з 1 січня 2022 року по 1 жовтня 2023 року (крім відповідальності за порушення порядку здійснення розрахункових операцій при продажу підакцизних товарів, здійснення діяльності з купівлі/продажу іноземної валюти, діяльності у сфері організації та проведення азартних ігор).

Також, з 1 жовтня 2023 року за порушення зазначеного законодавства передбачено звільнення від відповідальності (крім порушень порядку при продажу підакцизних товарів), якщо порушення вчинені при продажу товарів, наданні послуг на:

- тимчасово окупованих територіях України – по дату завершення тимчасової окупації;
- територіях активних бойових дій – по дату завершення бойових дій;
- територіях можливих бойових дій – по дату припинення можливості бойових дій.

У період з 1 серпня 2023 року по 31 липня 2025 року, але не пізніше ніж до дати припинення воєнного стану, до ФОП, які є платниками єдиного податку та не зареєстровані платниками ПДВ, що здійснюють діяльність з продажу товарів (крім окремих груп товарів) або надають послуги, фінансова відповідальність за:

- проведення розрахункових операцій через РРО, програмні РРО або розрахункові книжки на неповну суму вартості проданих товарів (наданих послуг),

- не проведення розрахункових операцій через РРО, програмні РРО з фіскальним режимом роботи, не видачу розрахункового документа, що підтверджує виконання розрахункової операції, або проведення її без використання розрахункової книжки на окремому господарському об'єкті,

застосовується у таких розмірах:

- 25 % вартості проданих з порушенням товарів (робіт, послуг) – за порушення, вчинене вперше;

- 50 % вартості проданих з порушенням товарів (робіт, послуг) – за кожне наступне вчинене порушення.

Загальне мінімальне податкове зобов'язання. Уточнено, що ФОП з 1 березня 2022 року та до 31 грудня 2022 року не нараховують та сплачують загальне мінімальне податкове зобов'язання («МПЗ») за земельні ділянки, частки (паї), що перебувають у їх власності чи користуванні, які розташовані на територіях активних бойових дій або на тимчасово окупованих територіях України.

Нагадаємо, що до внесення зазначеної зміни, право не нараховувати та не сплачувати МПЗ за такий період надавалося тільки юридичним особам, а також фізичним особам за 2022 рік.

Повідомлення банками податкових органів про відкриття/закриття рахунків. Для банків, інших надавачів платіжних послуг, емітентів електронних грошей та податкових органів з 1 серпня 2023 року відновлений перебіг строків щодо надсилання повідомлення про відкриття/закриття рахунка, електронного гаманця платника податків до податкового органу, в якому він обліковується, та повідомлень про взяття рахунку/електронного гаманця на облік або відмову у взятті податковим органом на облік.

Щодо всіх рахунків/електронних гаманців, відкритих/закритих платникам податків у період з початку дії воєнного стану та до 1 серпня 2023 року, банки, інші надавачі платіжних послуг, емітенти електронних грошей не пізніше 1 вересня 2023 року зобов'язані направити до податкових органів повідомлення про їх відкриття/закриття для отримання від останнього повідомлення про їх взяття на облік.

4. Реєстрація ФОП.

В «Дії» можете зареєструвати фізичну особу підприємцем, обрати загальну чи спрощену систему оподаткування та подати заяву на реєстрацію платником податку на додану вартість (ПДВ).

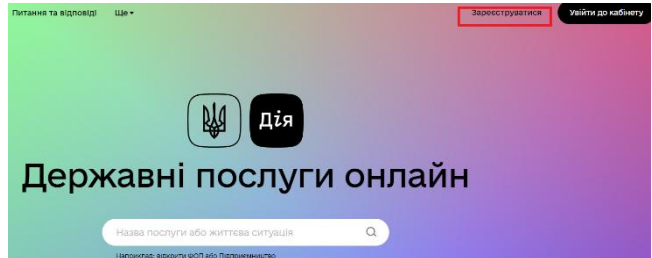
Реєстрація заяви займає 2 робочі дні. Одна доба знадобиться, щоб зареєструвати заяву в ЄДР, і ще одна – для реєстрації вас платником податків.

Подання заяви займає 10 хвилин, вартість – безкоштовно.

Крок 1. Реєструємося на порталі Дія

Для початку потрібно зареєструватися на єдиному порталі державних послуг Дія (diia.gov.ua).

Якщо ви вже зареєстровані, авторизуйтеся в кабінеті.

Крок 2. Обираємо один із способів реєстрації ФОП на порталі Дія

Авторизуватися на порталі можна кількома способами:

- За допомогою електронного підпису – електронних даних, які ідентифікують особу та забезпечують цілісність документів. Такий підпис має вигляд окремого файлу та може зберігатися у вигляді підпису на ID-картці, певному носії інформації (наприклад, на флешці) тощо.

Для отримання електронного підпису слід звернутися до будь-якого акредитованого центру сертифікації ключів (АЦСК), перелік яких можна [знайти за посиланням](#).

Потрібно буде надати: заповнену реєстраційну форму; паспортні дані; реєстраційний номер облікової картки платника податків.

Згодом під час авторизації на сайті Дія потрібно буде обрати АЦСК, який оформив електронний підпис.

Будь ласка, авторизуйтеся

- За допомогою Mobile ID: через номер мобільного телефону. Сервіс доступний лише для абонентів Київстар і lifecell.

При цьому SIM-карта повинна підтримувати функцію електронного підпису.

Під час реєстрації потрібно буде ввести свій мобільний номер та обрати оператора мобільного зв'язку.

Увійти за допомогою електронного підпису

Зчитайте ключ

Файловий   Токен   Хмарний   **Mobile ID**   ID-картка

Сервіс доступний лише для абонентів Київстар та Lifecell. Будь-ласка, уточніть у вашого мобільного оператора, чи має ваша SIM-карта функцію електронного підпису.

Оператор

Номер телефону

Продовжити

Увійти за допомогою

Електронного підпису →

- Файловий носій
- Токен
- Хмарне сховище
- ID-картка
- **Mobile ID**

Bank ID НБУ →

Дія.Підпис →

• Через ідентифікацію в сервісі ID.GOV.UA – державній системі електронної ідентифікації (за допомогою Bank ID).

Для цього потрібно обрати з переліку банк, послугами якого ви користуєтеся. Ви будете переадресовані на сайт цього банку, де слід пройти автентифікацію (з використанням логіна, пароля, номера картки).

Згодом уже на порталі Дія потрібно буде: ввести свою електронну пошту; номер мобільного телефону; підтвердити свій ідентифікаційний номер, дату народження; вказати паспортні дані та адресу реєстрації.

У разі успішного здійснення цієї процедури ви будете ідентифіковані на порталі Дія.

• Через Дія.Підпис. У ← Повернутись на сайт

цьому випадку слід відсканувати QR-код на порталі Дія та пройти Face ID контроль (перевірку за допомогою Face ID, під час якої програма зіставить ваше фото зі знімком із демографічного реєстру).

Bank ID НБУ

Оберіть банк

Оберіть банк ...

Продовжити

Дія.Підпис – це кваліфікований електронний підпис (КЕП), цифровий аналог звичайного підпису. Отримати його віддалено (за допомогою мобільного застосунку Дія) можуть громадяни України, які мають ID-картку або біометричний закордонний паспорт.

Крок 3. Заповніть онлайн-форму на отримання послуги з відкриття ФОП у Дії

Перейшовши до свого кабінету, потрібно у переліку послуг обрати пункт Створення бізнесу (а далі – Автоматична реєстрація ФОП).

Після цього вам запропонують заповнити онлайн-форму заяви та підписати її електронним підписом.

Автоматична реєстрація ФОП

Подати заяву

Авторизуйтеся, заповніть форму та підпишіть заяву електронним підписом

В онлайн-форму потрібно внести наступні дані:

- вашу адресу реєстрації та громадянство (адреса реєстрації необхідна, щоб зареєструвати ФОП);

- обрати з переліку один або кілька видів економічної діяльності – [КВЕД](#) (якщо ви не впевнені у виборі – вам запропонують приклади вибору [КВЕД](#), де ви зможете підібрати потрібний);

Перед тим, як почати реєстрацією ФОП, вам потрібно визначитися з типом майбутньої діяльності у якості підприємця. Це дуже важливий етап, оскільки, якщо при реєстрації ви вкажете

один тип діяльності, а будете займатися іншим, то це може призвести до негативних наслідків.

Зверніть увагу, що підприємцям, які планують застосовувати спрощену систему оподаткування, потрібно дуже ретельно і уважно підбирати коди видів діяльності. Оскільки обрані ними коди будуть вказані у реєстрі платників єдиного податку, а не лише у реєстраційній картці підприємця.

А неправильне зазначення коду та назви виду діяльності може трактуватися працівниками податкової як отриманням доходу від невизначеного виду діяльності і платники єдиного податку можуть втратити права на використання спрощеної системи. Також майте на увазі, що платники єдиного податку можуть проводити не всі види підприємницької діяльності і якщо під час реєстрації ви вкажете відповідний код, то можете взагалі втратити можливість працювати на спрощеній системі.

Відкриття ФОП

Крок 1 із 7

Надайте адресу реєстрації та вкажіть громадянство

Це адреса вашого місця реєстрації, яка вказана у паспорті або ID-картці. У вимушених переселенців це адреса, що вказана у довідці переселенця, як тимчасове місце реєстрації. Якщо ви проживаєте в гуртожитку або хочете зареєструвати ФОП в офісі, оберіть пункт «Інша адреса»

Громадянство
Україна

Відкриття ФОП

Крок 2 із 7

Оберіть один або кілька видів економічної діяльності – КВЕДи

Основний вид діяльності згідно з КВЕД

Введіть номер або назву КВЕДа

Інші види господарської діяльності згідно з КВЕД

Введіть номер або назву КВЕДа (не обов'язково)

Як обрати КВЕД

Якщо не знаєте, який КВЕД (класифікація виду економічної діяльності) підходить саме вам – ми підбрали кілька прикладів, що допоможуть визначитись.

Приклади вибору КВЕД

• відповісти на запитання, чи ви вели підприємницьку діяльність на спрощеній системі оподаткування цього року;

• обрати тип оподаткування: загальна система чи спрощена 1-3 груп (якщо ви відкриваєте ФОП вдруге протягом поточного року, спрощену систему оподаткування обрати не можна); якщо ви не знаєте, яку систему оподаткування обрати для свого бізнесу, вам запропонують пройти тест;

Відкриття ФОП

Крок 4 із 8

Оберіть тип оподаткування

Загальна система оподаткування

Немає обмежень за видами діяльності, кількістю працівників, річним оборотом і можна працювати по бартеру. Оподатковується те, що залишилося після оплати витрат на ведення діяльності. А також:

- ПДФО – 18%;
- Військовий збір – 1,5%;
- Єдиний соціальний внесок – 22% від чистого доходу

Спрощена система оподаткування – 1 група

Як обрати тип оподаткування

Спрощену систему неможливо обрати, якщо є податкова заборгованість, в тому числі податок на землю, нерухомість тощо.

Пройдіть тест, якщо не знаєте, яку систему оподаткування обрати для свого бізнесу.

Пройти тест

• обрати місце здійснення господарської діяльності: вся територія України; за адресу реєстрації ФОП; інша адреса;

• вам запропонують зареєструватися платником податку на додану вартість (потрібно обрати відповідь Так чи Ні);

• підтвердити контактні дані: номер мобільного телефону та адресу електронної пошти;

• насамкінець потрібно буде перевірити та підтвердити введені вами дані.

Після цього слід підписати заяву електронним підписом та натиснути кнопку Надіслати.

Крок 5 із 8

Місце провадження господарської діяльності

Де ви плануєте здійснювати вашу діяльність?

- у межах всієї території України
- за адресою реєстрації ФОП
- інша адреса

Назад

Далі

Крок 4. Очікуйте результатів та слідкуйте за статусом заяви

Заява на реєстрацію ФОП буде перевірена та автоматично надіслана до ЄДР (Єдиного державного реєстру) для державної реєстрації в автоматичному режимі.

Крім того, заява автоматично надійде до податкової за місцем вашої реєстрації чи за місцем господарської діяльності.

Слідкуйте за статусом заяви у своєму кабінеті на порталі Дія.

Повідомлення про реєстрацію вас як ФОП повинно з'явитися саме в кабінеті та на вказаній вами електронній пошті.

Якщо через 10 хвилин після подання заяви її статус у кабінеті не змінився на Зареєстровано, слід звернутися до [служби підтримки](#) застосунку Дія, яка побудована на системі чат-ботів. Ймовірно, доведеться усунути недоліки та спробувати знову подати вашу заяву.

Також можна зателефонувати на гарячу лінію Міністерства юстиції України (за номером +38 (044) 237 09 96).

Крок 5. Починайте ведення бізнесу

Після появи запису про реєстрацію ФОП в Єдиному державному реєстрі ви можете впродовж двох робочих днів отримати виписку з реєстру в кабінеті в Дії. Ця виписка є повноцінним документом та має юридичну силу. Документ можна буде роздрукувати та використовувати.

Крім того, з'явиться можливість отримати виписку за кодом доступу до ЄДР, що надійде на вашу електронну пошту.

Якщо ви обрали спрощену систему оподаткування, то зможете розпочати роботу одразу після реєстрації, не відвідуючи податкову службу.

У випадку загальної системи оподаткування після реєстрації ще потрібно буде зареєструвати в податковій Книгу обліку доходів. Вона ведеться в паперовій або електронній формі (порядок ведення можна [переглянути за посиланням](#)).

5. Цифрові інструменти та банківсько-касове обслуговування ФОП.

Цифрові інструменти в сучасному підприємницькому середовищі включають різноманітні технології та системи, що полегшують роботу та підвищують ефективність бізнесу. Для прикладу, розглянемо два типи цифрових інструментів для фізичних осіб-підприємців (ФОП): систему цифрового обігу документів "ВЧАСНО" та банківсько-касове обслуговування.

Система цифрового обігу документів "ВЧАСНО": Ця система дозволяє ФОП оптимізувати процес обробки документів та взаємодії з органами державної влади, що спрощує адміністративні процедури. Основні особливості:

- Електронний обмін документами: ФОП може подавати різні заявки, звіти та документи в електронному вигляді, що зменшує потребу у фізичних копіях та особистому візиті до відділень.

- Автоматичний контроль строків: Система може нагадувати ФОП про наближення термінів подання звітності та сплати податків, що допомагає уникнути прострочення.

- Система електронних підписів: Цифрові підписи забезпечують автентичність та безпеку документів, що подаються через систему.

- Інтеграція з державними реєстрами: Система може автоматично взаємодіяти з реєстрами, що дозволяє швидше обробляти документи та отримувати актуальну інформацію.

Банківсько-касове обслуговування ФОП: Банки надають різні цифрові інструменти для обслуговування ФОП та їхньої фінансової діяльності:

- Інтернет-банкінг: ФОП може здійснювати фінансові операції онлайн, включаючи перекази коштів, платежі та замовлення витягів.

- Мобільний додаток: Банківські додатки дозволяють контролювати рахунки та здійснювати операції зі смартфонів та планшетів.

- Електронний звіт: ФОП може отримувати електронні звіти про стан рахунків, рух коштів та іншу фінансову інформацію.

- Електронні платежі: ФОП може сплачувати податки, збори та інші платежі електронно, що зекономлює час та зменшує ризик помилок.

Кабінет платника податків є одним із цифрових інструментів, які надаються платникам податків у багатьох країнах, включаючи Україну. Цей веб-портал дозволяє платникам податків здійснювати різні операції та отримувати інформацію щодо їхніх фінансових зобов'язань та облікових даних. Ось приклади цифрових інструментів, які можуть бути доступні в кабінеті платника податків:

1. Сплата податків та зборів: Платники податків можуть здійснювати електронні платежі, включаючи сплату податків, зборів, акцизів та інших обов'язкових платежів. Це дозволяє зручно та швидко виконувати фінансові зобов'язання перед державою.

2. Подання звітності: Платники податків можуть подавати різні звіти та декларації через кабінет. Це може включати звіти про доходи, витрати, податкові зобов'язання тощо. Цифровий інструмент допомагає зменшити помилки та спростити процедуру подання документів.

3. Перевірка стану платежів і боргів: Платники податків можуть переглядати історію своїх платежів, стан рахунків та поточний борг перед податковою службою.

4. Комунікація з податковою службою: В кабінеті можуть бути доступні засоби зв'язку з представниками податкової служби, де платники податків можуть задавати питання, отримувати консультації та отримувати відповіді на запитання.

5. Електронний підпис та звіти з підписом: Платники податків можуть підписувати електронною підписом документи, включаючи звітність та заяви, забезпечуючи їхню легітимність та автентичність.

Ці цифрові інструменти забезпечують платникам податків зручність та ефективність у взаємодії з податковою службою, допомагаючи зменшити адміністративне навантаження та спростити процедури оподаткування.

Ці цифрові інструменти спрощують фінансовий та адміністративний бік підприємницької діяльності для ФОП, забезпечуючи зручну та ефективну роботу.

Контрольні питання:

1. Які обов'язкові документи складають фінансову звітність ФОП?
2. Які основні документи потрібні для обліку діяльності ФОП?
3. Які переваги використання ЕЦП для підприємців у порівнянні з традиційними підписами?
4. Як отримати ЕЦП та якими документами треба підтвердити свою особу?
5. Які види податків зазвичай сплачують ФОП?
6. Як вести облік податкових платежів та звітувати перед податковою службою?
7. Які кроки потрібно виконати для реєстрації як ФОП в Україні?
8. Як цифрові інструменти допомагають контролювати стан рахунків та виконувати фінансові операції ФОП?
9. Які можливості надає цифрове банківське обслуговування для ФОП?